

Yayoi Kusama: In Infinity 07.10.2016–22.01.2017

Vinkkejä opettajille – näyttelyyn liittyviä tehtäviä koulutunneille

7.–9.-luokkalaisille ja lukiolaisille

1. Keskustelutehtävä: Naistaiteilija

Yayoi Kusama on taitelijapersoona, joka on itse keskeinen osa omia teoksiaan. Kusaman teoksissa käsitellään paljon kehoa ja seksuaalisuutta muun muassa alastomien vartaloiden ja fallossymbolien kautta. Omien sanojensa mukaan Kusama käsittelee teoksissaan seksuaalisuutta, sillä se ahdistaa ja pelottaa häntä.

Kusamasta puhutaan usein naistaiteilijana. Miespuolisiin taiteilijoihin harvoin viitataan miestaiteilijoina. Keskustelkaa, miksi? Onko Kusaman taiteessa joitain ominaisuuksia joista huomaa, että tekijä on ollut nainen?

Lisäksi (erityisesti lukioryhmien kanssa) voitte katsoa koulussa kuvia Kusaman muotinäytöksestä vuodelta 1968. Keskustelkaa miksi nimenomaan naistaiteilija tekee vaatteita, jotka paljastavat kohtia kehossa, joita vaatteilla yleensä pyritään peittämään? Maailman taiteen historia on täynnä miestaiteilijoiden tekemiä kuvia alastomista naisista. Miten naistaiteilijan tekemät paljastavat vaatteet liittyvät tähän perinteeseen? Kusama suunnitteli vaatteita sukupuolesta riippumatta kaikkien käyttöön. Tällaisten vaatteiden suunnittelu oli Kusamalle aktivismia sukupuolten tasa-arvon puolesta. Miksi?

Keskustelun tueksi mahdollisia vastauksia kysymyksiin: perinteisesti naiset esitetään taiteessa miehen katseen kohteina, Kusaman taiteessa nainen ottaa tilaa esittäen oma kehonsa itse, esitetään miehiä ja naisia sekä toimijoina että katseen kohteena, Kusaman vaatteissa ei määritellä kenenkään identiteettiä valmiiden vaatteiden kautta jne.

2. Sisäinen maailma

Yayoi Kusama kuvaa taiteessaan omaa sisäistä todellisuuttaan: hän on esimerkiksi kertonut näkevänsä hallusinaatioita ja harhoja, joissa koko maailma on pilkullinen. Kusama kärsii psykiatrisesta sairaudesta, ja on asunut vuodesta 1977 lähtien psykiatrisessa sairaalassa. Siksi hänen teoksiaan katsotaan kuvina mielenterveyden häiriöistä.

Maailman taiteen historiassa tunnetaan paljon psyykkisesti sairaita taiteilijoita, joiden teoksia usein tulkitaan sairauden kautta. Onko teidän mielestänne olennaista tietää Yayoi Kusaman psykiatrisesta sairaudesta, kun tulee katsomaan näyttelyä? Mitä abstraktit kuvat voivat ylipäätään kertoa tekijänsä mielenterveydestä? Onko esimerkiksi pilkullisissa kuvissa itsessään mitään sellaista?

Pohtikaa, miten kuvaisitte omaa sisäistä maailmaanne, kuten unia ja mielikuvitusta. Tehkää suurelle paperille abstrakti maalaus, jossa kuvaatte omaa sisäistä maailmaanne. Yrittäkää olla tulkitsematta kuvia, joita mieleen tulee. Käyttäkää pientä sivellintä ja tavoitelkaa hidasta ja meditatiivista työskentelytapaa. Jos tehtävä tuntuu vaikealta, voi lähtökohdaksi ottaa värin: millä värillä omaa sisäistä maailmaa voisi kuvata? Värillä voi maalata yksinkertaista kuviota tai aluksi vain tasaista väripintaa.

3. ÄÄRETTÖMYYS

Yayoi Kusaman taiteessa toistuva teema on äärettömyys. Hän työskentelee paljon aikaa vievien maalausten parissa ja tekee äärettömyyttä kuvaavia installaatioita peileillä. Vaikutelmaa äärettömyydestä voi tavoitella helpommin myös kuvankäsittelyn keinoin.

Tehkää kuvankäsittelyohjelmalla kuva äärettömästä tilasta. Piirtäkää yksinkertainen kuvio, kuten täplä, ja toistakaa sitä usealla eri tasolla eri koossa ja väreissä. Rakentakaa kuva valokuvan päälle. Voitte käyttää oppilaiden museokäynnillä ottamia selfieitä.

Tavoitteena on luoda valokuvan päälle vaikutelma avaruudesta tai tilasta. Millaisilla keinoilla vaikutelma syntyy? Kolmiulotteisen tilavaikutelman luominen kaksiulotteiselle pinnalle syntyy lopulta yksinkertaisilla keinoilla, mutta on taianomaista.

Vinkkejä: Etualalla on isompia kuvioita, taka-alalla pienempiä, etualalla kuviot ovat harvemmassa, taka-alalla tiheämmässä, epäsymmetria, väriperspektiivi eli kylmät ja vaaleammat värit taka-alalla jne. Tarkkailkaa näitä asioita, jos käynte näyttelyssä *Elämän hymni* –installaation sisällä. Tilavaikutelman syntymiseen vaikuttavia kuvallisia elementtejä voi helposti havainnollistaa kuvankäsittelyohjelman tasojen avulla.

4. INSTALLAATIO

Suunnitelkaa johonkin tilaan installaatio. Tila voi olla ulkona, kuten kenttä tai lähimetsä tai koulussa sisällä, kuten käytävä tai jumppasali. Peittäkää tila jollain toistuvalla kuviolla. Voitte käyttää kierrätyspaperista leikattuja pilkkuja tai muuta materiaalia. Kun tila on valmis, oleskelkaa sen sisällä. Mitä merkityksiä tila mielessänne saa?

Kokeilkaa havainnoida tilaa peilin kautta, Yayoi Kusaman installaatioiden tyyliä. Kävelkää tilassa takaperin, tähytäen tilaa kulkusuuntaan olan yli peilin avulla. Peilin on hyvä olla melko suuri. Tässä havainnointiharjoituksessa käsitys tilan muodosta ja sen mittasuhteista muuttuu täysin.

Installaatiosyntyprosessin voi myös dokumentoida time lapse –animaatiolla helposti. Time lapse on animaatiotekniikka, jossa pitkän ajanjakson aikana tapahtunut asia tiivistetään animaation keinoin lyhyeksi. Ladatkaa tabletille ilmainen time lapse –sovellus ja laittakaa tabletti jalustalle kuvaamaan tilaa ja työskentelyänne installaation parissa. Kuvaustahti voi olla esimerkiksi yksi kuva sekunnissa. Valmiissa videossa kuvien esitysnopeus voi olla noin 15 kuvaa sekunnissa. Animaatiossa pilkut valtaavat tilan, aivan kuin Kusaman taiteessa.

TEHTÄVÄT JA VUOSILUOKKIEN 7.-9. OPETUSSUUNNITELMA

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

Tehtävät liittyvät opetussuunnitelman laaja-alaisen osaamisen kohtiin:

- L1** Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2** Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4** Monilukutaito
- L5** Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

KUVATAIDE

Tehtävät liittyvät opetussuunnitelman kuvataiteen sisältöalueiden ja tavoitteiden kohtiin:

- T1-2** Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu
- T4-5** Kuvallinen tuottaminen
- T7** Visuaalisen kulttuurin tulkinta
- T10-11** Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen
- S2** Ympäristön kuvakulttuurit
- S3** Taiteen maailmat

LIIKUNTA

Tehtävä 4. INSTALLAATIO liittyy liikunnan opetussuunnitelman sisältöalueisiin:

- S1** Fyysinen toimintakyky: monipuoliset harjoitteet vahvistavat kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia

TEHTÄVÄT JA LUKION OPETUSSUUNNITELMA

AIHEKOKONAISUUDET

Tehtävät liittyvät opetussuunnitelman aihekokonaisuuksiin:

Hyvinvointi ja turvallisuus
Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys
Monilukutaito ja mediat

KUVATAIDE

Tehtävät liittyvät kuvataiteen kursseihin:

1. Kuvat ja kulttuuri
2. Muotoillut ja rakennetut ympäristöt: taiteen merkitys ajankohtaisissa yhteiskunnallisissa kysymyksissä
3. Osallisena mediassa: median yhteydet taiteeseen ja mediakulttuurit identiteettien rakentajana
4. Taiteen monet maailmat

LIIKUNTA

Tehtävä 4. INSTALLAATIO liittyy liikunnan kurssiin:

1. Energiaa liikunnasta: harjaantuminen kehollisessa ilmaisussa, opiskeluympäristöjen käyttäminen monipuolisesti.

TEEMAOPINNOT JA TAITEIDEN VÄLISET KURSSIT

Tehtävät sopivat myös teemaopintojen kurssille 1. Monitieteinen ajattelu (TO1) sekä taiteiden välisten opintojen kurssille 3. Taidetta kaikilla aisteilla (TA3)